

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Quæ peccata remittantur per Baptismum, recedente fictione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

fiat existente, cum existentia physica sit una ex conditionibus requisitis ad physicam operationem; unde cum Baptismus fide susceptus, recedente fictione, non existat physice, sed solum moraliter, nimirum in divina acceptatione, in tali casu per accidens gratiam physice non causat, sed duntaxat moraliter.

Respondet secundò, non esse improbabilem sententiam plurium Thomistarum, qui asserunt Baptismum fide susceptum, recedente fictione, physice gratiam causare, licet enim quando recedat fictio, Baptismus non sit in se, remanet tamen in sua virtute, nimirum in charactere, qui tunc elevatur ad causandam gratiam, quam Baptismus in puncto suae receptionis debebat producere, si non fuisset positum impedimentum. Unde D. Thomas in 4. dist. 4. quaest. 3. art. 2. quaestione. In Baptismo (inquit) imprimitur character, qui est immediata causa disponens ad gratiam, & ideo cum fictio non auferat characterem, recedente fictione, quae effectum characteris impendebat, character qui est praesens in anima, incipit habere effectum suum; & ita Baptismus, recedente fictione, effectum suum consequitur.

Ex dictis inferes, sublata fictione conferri per Baptismum majorem vel minorem gratiam; juxta intentionem actus vel dispositionem tollentis fictionem: non verò (ut existimat Suarez) minimam gratiam quae ex opere operato per Baptismum dari potest, qualis est illa quae confertur infanti.

Pater hoc corollarium ex dictis: Sacramenta enim conferunt gratiam majorem vel minorem, juxta intentionem dispositionis quae subiectum se disponit ad illam recipiendam: Sed per actum quo tollitur obex, subiectum se disponit ad effectum Baptismi recipiendum. Ergo juxta intentionem talis actus, Baptismus majorem vel minorem confert gratiam Baptismalem. Unde si aliquis removeret fictionem, per actum intentionem ut quatuor, majorem reciperet gratiam, quam ille qui devotè susceperet Baptismum, cum actu intento ut duo. Nec propterea primus ex peccato fictionis aliquod commodum reportaret, sed tantum ex perfectiori dispositione quae se ad gratiam baptismalem praepareret. Nec secundus esset deterioris conditionis, sed melioris, nam qui initio fructuosè recepit Baptismum, posuit plura virtutis opera, augmenti gratia memoria eliceret, quod non potuit alter qui fide ad illum accessit.

ARTICULUS III.

Quae peccata remittantur per Baptismum, recedente fictione?

§. I.

Remittitur quod apud omnes est certum, & refertur sententia.

Primum est, per Baptismum fide susceptum, recedente fictione, peccatum originale dimitti, cum nullum aliud Sacramentum, praeter Baptismum, ad peccati originalis remissionem institutum sit; unde solum difficultas est de peccatis actualibus, ante vel post Baptismum fide susceptum: vel in actuali ejus susceptione commissis, an scilicet talia peccata, ex vi ipsius

Baptismi, recedente fictione, vel per Sacramentum Pœnitentiae dimittantur? In cuius difficultatis resolutione quatuor reperio Doctorum sententias. Prima est Scoti, Gabrielis, & Vazquis, asserentium peccata, etiam ante Baptismum commissis, de quibus antecedens ad Baptismum attritionem non habuit, remitti postea recedente fictione, per Sacramentum Pœnitentiae.

Secunda quae est Magistri Soto, concedit quidem quod recedente fictione remittuntur per Baptismum omnia peccata quae ipsum praecesserunt, sed non illa quae in ipsa ejus susceptione commissis sunt.

Tertia quam defendit Paludanus, asserit Baptismum fide susceptum, vim habere remittendi peccata non solum quae ipsum praecesserunt, aut quae in actuali ejus susceptione commissis sunt, sed etiam quae ante ablationem fictionis, post ejus susceptionem patrata sunt. Addit tamen, Baptismum talia peccata directe non remittere, sed indirectè tantum, & cum obligatione illa subiiciendi clavibus Ecclesiae.

Quarta quae est communis in schola D. Thomae, & quam plures ex Recentioribus sequuntur, existimat omnia peccata, sive Baptismum praecedentia, sive cum eo simul commissis, per ipsum Baptisma ex opere operato remitti: peccata verò post ejus susceptionem commissis, deleri per Pœnitentiam.

§. II.

Rejiciuntur tres primae sententiae, & quarta statuitur.

Dico primò: Omnia peccata Baptismum fide susceptum praecedentia, recedente fictione, per ipsum Baptisma remitti, non verò per Sacramentum Pœnitentiae.

Probatum conclusio ratione fundamentali. Illa peccata non remittuntur per Sacramentum Pœnitentiae, quae non cadunt sub jurisdictione Ecclesiae: sed peccata ante Baptismum commissis, non cadunt sub jurisdictione Ecclesiae: Ergo non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum. Major patet, Sacramentum enim Pœnitentiae requirit Ecclesiae jurisdictionem. Minor etiam non minus est manifesta, sicut enim Ecclesia non habet potestatem sive jurisdictionem super hominem nondum baptizatum, ita neque super peccata quae ante suum Baptismum commisit.

Confirmatur: Peccata quae per Pœnitentiam remittuntur, satisfactione aliquà in hoc saeculo expianda sunt: Sed nulla solet imponi satisfactio pro peccatis ante Baptismum commissis, etiam si quis de illis dum baptizaretur attritionem non habuerit, vel cum affectu ad peccatum mortale ad Baptismum accesserit, ut constat ex praxi Ecclesiae: Ergo peccata ante Baptismum fide susceptum commissis, non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum, recedente fictione.

Dico secundò, etiam peccata quae simul cum Baptismo fide suscepto existunt, non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum, recedente fictione.

Probatum primò ex D. Thomae hic art. 10. ad 2. ubi sic ait: Fictio non removetur per Baptismum, sed per Pœnitentiam subsequentem, quae remota, Baptismus auferit culpam & reatum omnium peccatorum.

actorum præcedentium Baptismum, & etiam simul ex-
istentium cum ipso.

29 Probatur secundò ratione præcedenti conclu-
sione insinuat: Peccata quæ nullo modo præ-
supponunt Baptismum, non possunt deleri per
Sacramentum Pœnitentiæ. Sed peccata quæ simul
eum actuali Baptismi susceptione committuntur
nullo modo præsupponunt Baptismum: Ergo nò
possunt deleri per Sacramentum Pœnitentiæ, sed
tantum per Sacramentum Baptismi, recedente fi-
ctione. Major est certa, peccata enim quæ nullo
modo præsupponunt Baptismum, non sunt pec-
cata hominis baptizati: sola autem peccata homi-
nis baptizati possunt remitti per Sacramentum
Pœnitentiæ, quia ea sola subduntur clavibus si-
ve jurisdictioni Ecclesiæ. Minor verò probatur:
Peccata quæ merè concomitantur se habent ad
ipsum Baptisma, non præsupponunt Baptisma:
Sed peccata quæ in ipsa actuali susceptione Ba-
ptismi committuntur, merè concomitantur se
habent ad ipsum, nullo enim modo ipsum præ-
supponunt: Ergo peccata quæ simul cum actuali
susceptione Baptismi committuntur, ipsum non
præsupponunt.

Dico tertio, peccata post Baptismum fictè sus-
ceptum commissa, recedente fictione, non rem-
itti per Baptismum, sed per Pœnitentiam.

30 Probatur primò ex D. Thoma hic art. 1. c. ad 3.
ubi sic discutit: *Effectus Baptismi non est tollere pec-
cata futura, sed præsentia, vel præterita; & ideo recedente
fictione, peccata sequentia remittuntur quidem,
sed per Pœnitentiam non per Baptismum; unde non rem-
ittuntur quantum ad totum reatum, sicut peccata
præcedentia Baptismum.*

31 Probatur secundò ratione ex fundamentis su-
prà statutis desumpta: Peccata enim quæ subse-
quuntur Baptismum fictè susceptum, subji-
ciuntur Ecclesiæ clavibus, atque adeò Pœnitentiæ:
Ergo per Pœnitentiam, non verò per Baptismum
remittuntur.

32 Dices cum Paludano, hoc argumentum pro-
bare quidem talia peccata non remitti per se &
directè per Baptismum, sed non ostendere ea
non deleri per Baptismum per accidens & indi-
rectè, & cum obligatione subijciendi illa clavibus
Ecclesiæ.

Sed contra: Nullum Sacramentum habet vir-
tutem ad remittendum peccatum post susceptio-
nem ipsius Sacramenti commissum, neque dire-
ctè, neque indirectè, nec ullo modo; non enim
ad hoc sunt ullà ratione instituta Sacramenta, ne-
que ad huiusmodi effectum à Deo acceptantur:
sunt enim Sacramenta medicinæ curativæ præce-
dentium peccatorum, & præservativæ sequen-
tium; non tamen fuit conveniens ut haberent
etiam vim ad delenda peccata postea commit-
tenda, nam huiusmodi medicinæ non adhiben-
tur, donec ægrotudo infit.

S. III.

Solvuntur obiectiones.

34 **O**bjicies primò contra primam conclusio-
nem: Si Baptismus fictè susceptus, remitte-
ret suâ virtute peccata ante ejus susceptionem
commissa, id præstaret remotione obicis, sive
fictionis præsuppositâ; evidens enim est, quod
non possit habere hunc effectum, quandiu obex
sive fictio perseverat: Sed neque etiam remotione
obicis præsuppositâ, potest remittere peccata
illa: Ergo falsum est quod illa remittat. Major

constat, Minor verò probatur. Non potest Ba-
ptismus fictè susceptus præsupponere remotionem
obicis sive fictionis; nisi præsupponat gratiam
& moralem non destruitur: Sed præsupponit
gratiâ sanctificante, eo ipso præsupponit remotionem
cuius quæ ante Baptismum commissa sunt, omnino
nò, quoad culpam saltem, remissa, utpote quæ
remotione obicis præsuppositâ, non remittuntur
Baptismus, sed remissa supponit peccata illa.

Respondet concessa Majori, negando Minor-
em; ad cujus probationem, distinguo Major-
em. Non potest Baptismus fictè susceptus præ-
supponere remotionem obicis sive fictionis, nisi
ipso præsupponat gratiam, secundum virtutem quam
ipsa habet præcise ut est effectus Sacramenti Pœ-
nitentiæ, concedo Majorem. Nisi præsupponat
gratiâ secundum omnem virtutem quam habet
ut est in illo casu effectus Baptismi & Pœnitentiæ,
nego Majorem. Similiter distinguo Minor-
em. Præsuppositâ gratiâ sanctificante, præcise secun-
dum quod est effectus Sacramenti Pœnitentiæ,
præsupponuntur peccata quæ ante Baptismum
commissa sunt, omnino remissa, nego Minor-
em. Præsuppositâ gratiâ sanctificante, secundum
omnem virtutem quam habet ut est effectus in illo
casu tam Baptismi, quam Pœnitentiæ, concedo
Minor-em, & nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Cum gratia sanctificans
quæ in ipsa remotione obicis Baptismi fictè sus-
cepti tribuitur, sit effectus Baptismi, & Pœnitentiæ;
Baptismi in quantum est gratia regenerativa,
& remissiva omnium peccatorum, susceptionem
fictam Baptismi præcedentium; Pœnitentiæ verò,
in quantum est remissiva peccati fictionis: ob-
iectum Baptismus fictè susceptus, eam præsupponit
ut removens obicem fictionis, atque adeo ut
effectum Pœnitentiæ, non tamen ut remissum
peccatorum ante Baptismum commissorum,
quandoquidem sicut ad ea non se extendit Sacra-
mentum Pœnitentiæ, ita nec ipsa gratia sanctifi-
cans, præcise in ratione effectus talis Sacramenti
considerata.

Instabis: Peccata ante Baptismum commissa
non possunt esse simul cum gratiâ, ut removens
obicem Baptismi, sive ut effectum Pœnitentiæ,
alias enim posset remitti unum peccatum sine
alio, quandoquidem remotio fictionis est remissio
peccati sacrilegii: Ergo Baptismus non potest
præsupponere remotionem obicis, ut removens
gratiâ quæ sit effectus Pœnitentiæ, nil eo ipso
supponat etiâ remissionem omnium peccatorum
ante fictam ejus susceptionem commissorum.

Respondet distinguendo Antecedens. Peccata
ante Baptismum commissa, nò possunt esse simul
simultate temporis cum gratiâ ut removens obicem
Baptismi, concedo Antecedens. Similiter
tate naturæ, & prius prioritate à quo, in genere
causæ veluti materialis, quàm sit effectus Baptismi,
& gratiâ ut regenerativa, nego Antecedens.
Sicut enim nulla est implicatio quod cõsequatur
prior prioritate naturæ & in genere causæ materi-
alis, remotio obicis ad effectum Baptismi, quàm
talis effectus: ita neque quod gratiâ ut removens
obicem remissioni peccatorum ante Baptismum
commissorum, & ut effectus Pœnitentiæ, cõsequatur
prior ad seipsam, ut remissivâ talium peccato-
rum, & ut effectum Baptismi, quia cum hoc sit
peccatum fictionis non remitti in alio quo infirmum
quo non remittantur alia ante Baptismum commissa.

Obijcies secundò contra secundam conclusio-
nem: Illa peccata remittuntur per penitentiam
& non per baptismum, quia baptizatus tenetur
confiteri: Sed fictè baptizatus tenetur confiteri
omnia peccata quæ in ipsa susceptione baptismi
commisit: Ergo illa peccata non remittuntur per
baptismum, sed per penitentiam. Major con-
stat, Minor verò probatur. Quando quis tenetur
confiteri aliquod peccatum, tenetur confiteri gra-
vitatem totam illius: Sed ex una parte tenetur
baptizatus fictè, confiteri fictionem, ex alia verò
eo gravior est peccatum fictionis, quò quis habet
plura peccata in ipsa susceptione baptismi, fictio
enim formalis est irreverentia in susceptione sa-
cramenti, quæ haud dubie major est, quò plura
sunt peccata: Ergo fictè baptizatus tenetur con-
fiteri omnia peccata, quæ in ipsa susceptione ba-
ptismi commisit.

Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem: Sufficit enim quòd fictè baptizatus confitear
fictionem formalem: asserendo duntaxat se
suscepisse baptismum in peccato mortali. Ad
probationem in contrarium dico, majorem esse
veram quando non conjunguntur duo sacramen-
ta, sed in casu præfenti, cum hæc conjunctio fiat,
sola fictio remittitur per sacramentum peniten-
tiæ, gravitas verò illius major, quia provenit ex
magnitudine & multitudine aliorum peccato-
rum quæ remittuntur per baptismum, remittit-
ur etiam per ipsum.

Obijcies tertio contra tertiam conclusionem:
Licet sacramentum penitentiae non sit institutum
ad delenda peccata non confessa, tamen per
concomitantiam remittit etiam illa quæ ex obli-
vione non sunt confessa. Similiter licet Eucharis-
tia non sit per se instituta ad delendum peccatum
cum sola attritione, illud tamen interdum
remittit per accedens in eo qui existimans se esse
contritum, accedit ad illud sacramentum: Ergo
similiter licet baptizatus non sit per se institutus
ad remittenda peccata quæ post ejus susceptio-
nem committuntur, interdum tamen per acci-
dens ea remittere poterit.

Respondeo concessa Antecedente, negando
Consequentiam, quia nullum sacramentum ha-
bet vim ad remittenda peccata post susceptio-
nem ipsius sacramenti commissæ, neque directè,
neque indirectè: sunt enim sacramenta medicina
curativa præcedentium peccatorum, & præser-
vativa tantum respectu subsequendum. Unde
nego paritatem, peccatum enim oblitum in con-
fessione, supponitur commissum ante susceptio-
nem sacramenti penitentiae; & similiter Eucha-
ristia non facit de attrito contritum, nisi respectu
peccati ante susceptionem talis sacramenti com-
missi.

Quæres, utrum non solum peccata mortalia,
sed etiam venialia, baptismum fictè susceptum
antecedentia, aut ipsum concomitantia, per ip-
sum, recedente fictione, remittantur?

Respondeo affirmativè: Quamvis enim non sit
æque certum, recedente fictione, redire effectum
baptismi, quoad remissionem venialium, quia
baptismus non est medium necessarium ad hu-
jusmodi remissionem, nihilominus probabilius
est, etiam hunc effectum redire, quia si baptismus
ita institutus est, ut possit operari, sublato obice,
& recedente fictione, etiam si ipse non existat,
non est verisimile hoc esse limitatum ad unum
effectum ejus, potius quàm ad alium, nullum e-

Form. V.

nim fundamentum est ad id asserendum; præci-
pue quia gratia illa quæ datur recedente fictione,
tam verè est regenerativa, ac si esset data in præ-
sentia baptismi, & ideo quantum est de se, omni-
no transmutat hominem, & delet omnem macu-
lam vitæ præteritæ.

ARTICULUS IV.

Quæ dispositio sufficiat ad tollendam fictio-
nem, ut baptismus habeat effectum?

Notandum primò duobus modis posse ho-
minem esse fictum in susceptione baptismi:
Primò inculpabiliter, quia sine sua culpa caruit
dispositione necessariâ ad fructum sacramenti
recipiendum, ex eo scilicet quod habuit tantum
attritionem naturalem, quàm bonâ fide existi-
mavit esse supernaturalem. Secundò culpabili-
ter, & hoc adhuc dupliciter, primò quia sciens &
prudens, vel ex ignorantia vincibili, non adhibet
attritionem naturalem: secundò, quia in suscep-
tione baptismi committit aliquod aliud pecca-
tum, puta quia habet intentionem furandi facul-
tates Ecclesiæ.

Notandum secundò, in fictione illa culpabili
duo reperiri, unum tanquam formale, & aliud
tanquam materiale, sive fundamentum forma-
lis. Materiale sunt peccata illa ratione quorum
susceptio baptismi est indigna: formale verò est
ipsa indigna susceptio, quæ est speciale peccatum
in aliis fundatum. His præmissis, pro resolutione
difficultatis proponitur.

Dico primò: ad tollendam fictionem ex igno-
rantia inculpabili provenientem, sufficit attritio
supernaturalis. Hæc conclusio intelligi debet ex
suppositione quod post baptismum susceptum,
nullum peccatum fuerit commissum: tunc enim
ad illud tollendum necessaria esset contritio, vel
sacramentum penitentiae, ut postea dicemus.

Conclusio sic explicata facile suadetur: Nam
tota fictio ex ignorantia inculpabili proveniens,
posita fuit in carentia dispositionis necessariæ: ut
baptismus suum consequatur effectum, nimirum
attritionis supernaturalis, & non in novo pecca-
to: Ergo posita attritione verâ & supernaturali,
tolletur obex & fictio, & baptismus suum sortie-
tur effectum.

Dico secundò: Fictio peccaminosa formaliter
sumpta, debet tolli per contritionem, vel per at-
tritionem, cum sacramento penitentiae. Ita com-
muniter Theologi contra Paludanum in 4. dist.
4. qu. 5. docentem solam attritionem sufficere.

Probatur conclusio ratione fundamentali: Fi-
ctio peccaminosa formaliter sumpta, seu pecca-
tum indignæ sumptionis baptismi, non potest tol-
li in vi ipsius baptismi: Ergo ad ipsum tollendum
sola attritio non sufficit, sed necessariò requiritur
contritio cum sacramento penitentiae. Conse-
quentia patet, Antecedens probatur. Baptismus
non potest ea peccata remittere quæ ipsum con-
sequuntur: Sed fictio formalis consequitur bap-
tismum: Ergo per ipsum non remittitur. Ma-
jor patet ex dictis conclusione 3. articuli præce-
dentis, Minor verò suadetur. Ut detur fictio
formaliter, debet esse in eo instanti in quo con-
summatur sacramentum, siquidem si esset ante
illud instans, non tolleretur effectum sacramenti,
cùm in illo instanti talis effectus conferatur, &
possit baptizatus habere attritionem aut contri-
tionem, ut patet in eo qui toto tempore quo
illi conferretur baptismus, complaceret sibi in

V

pee-